

Sygn. akt XXVIII C 1090/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 września 2022 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie, XXVIII Wydział Cywilny, w następującym składzie:

Przewodniczący: sędzia Katarzyna Dawid – Birska

Protokolant: sekretarz sądowy Aleksandra Dudzińska

po rozpoznaniu w dniu 07 września 2022 roku w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa **P. J. i K. J.**

przeciwko **(...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W.**

o zapłatę i o ustalenie ewentualnie o zapłatę ewentualnie o ustalenie

I. uchyla wyrok zaoczny z dnia 16 listopada 2021 roku w całości;

II. oddala powództwo w całości;

III. zasądza od powodów P. J. i K. J. solidarnie na rzecz strony pozwanej (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 10 868 zł (dziesięć tysięcy osiemset sześćdziesiąt osiem złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania, w tym kwotę 10 800 zł (dziesięć tysięcy osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego – wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

Sygn. akt XXVIII C 1090/21

UZASADNIENIE

Wyroku z dnia 28 września 2022 roku

W pozwie, wniesionym w dniu 01 marca 2021 roku (k. 3 – data prezentaty Biura Podawczego Sądu) przeciwko (...) Bank (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. (dalej też jako: (...) Bank (...) S.A.” lub Bank), powodowie P. J. i K. J. domagali się zasądzenia na ich rzecz łącznie ewentualnie solidarnie:

1) kwoty 849 zł, w tym kwoty 795 zł tytułem opłaty za wydanie zaświadczeń oraz kwoty 54 zł tytułem opłaty za wydanie kserokopii wniosku kredytowego,

2) kwoty 150 440,90 CHF tytułem całych rat kapitałowo – odsetkowych, uiszczonych przez nich stronie pozwanej od dnia 04 marca 2011 roku do dnia 04 grudnia 2020 roku

wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia złożenia pozwu do dnia zapłaty oraz wniesli o ustalenie, że umowa kredytu nr (...), zawarta dnia 21 września 2009 roku, pomiędzy nimi a stroną pozwaną jest nieważna.

Ewentualnie, na wypadek uznania, że nie jest możliwe połączenie roszczenia o zapłatę z roszczeniem o ustalenie nieważności umowy kredytu, powodowie wniesli o zasądzenie od strony pozwanej na ich rzecz łącznie ewentualnie solidarnie:

1) kwoty 849 zł, w tym kwoty 795 zł tytułem opłaty za wydanie zaświadczeń oraz kwoty 54 zł tytułem opłaty za wydanie kserokopii wniosku kredytowego,

2) kwoty 150 440,90 CHF tytułem całych rat kapitałowo – odsetkowych, uiszczonych przez nich stronie pozwanej od dnia 04 marca 2011 roku do dnia 04 grudnia 2020 roku

wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia złożenia pozwu do dnia zapłaty.

Ewentualnie, razie nieuwzględnienia powyższych żądań i uznania, że umowa kredytu jest nieważna, ale powodom nie przysługuje roszczenie o zapłatę, powodowie wnieśli o ustalenie, że umowa kredytu nr (...), zawarta dnia 21 września 2009 roku, pomiędzy nimi a stroną pozwaną jest nieważna.

Ponadto powodowie wnieśli o zasądzenie od strony pozwanej na ich rzecz łącznie ewentualnie solidarnie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie.

W uzasadnieniu pozwu powodowie wyjaśnili, iż podstawę faktyczną ich żądań stanowi, zawarta pomiędzy stronami postępowania w dniu 21 września 2009 roku, umowa kredytu nr (...) Podana, iż osią sporu jest kwestia przeliczenia kwoty kredytu w walucie PLN wskazanej we wniosku kredytowym na kwotę w walucie CHF, wskazaną w umowie, a także wadliwe skonstruowanie umowy kredytu, naruszające art. 69 praw bankowego i naturę umowy kredytu oraz nieuczciwe postanowienia umowne, tj.

a) klauzule powodujące przeliczenie kwoty kredytu w CHF na walutę PLN, tj. kredytu rzeczywiście otrzymanego przez powodów, po kursie kupna dowolnie ustalonym przez pozwanego Bank,

b) klauzule powodujące przeliczenie rat kapitałowo – odsetkowych z waluty CHF na PLN w datach wymagalności rat po kursie sprzedaży dowolnie ustalonym przez pozwanego Bank,

c) dowolność pozwanego Banku w zakresie kształtowania okresu kredytowania w obowiązującym powodów systemie rat równych,

d) brak rzetelnej informacji o ryzyku różnic kursowych przy wypłacie kredytu.

Podali, że w kontekście nieuczciwości postanowień umownych spór toczy się o to, czy umowa kredytu bez tych postanowień jako nieuczciwych może zostać utrzymana w myśl art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13. Wskazali, że w ich ocenie po usunięciu tych postanowień z umowy nie jest możliwe jej dalsze obowiązywanie zarówno w świetle obowiązujących w dacie jej zawarcia przepisów prawa jak i w świetle jej treści.

Kolejno powodowie podnieśli, że brak było technicznej możliwości przelewu środków w innej walucie niż PLN. Podkreślili, iż przedmiotowa umowa jest nieważna, ponieważ nie określono w niej kwoty kredytu. Wyjaśnili, iż z podanej w umowie kwoty 279 100,00 CHF Bank pobrał prowizję w wysokości 5 582,00 CHF oraz kwotę 1 269,11 CHF tytułem ubezpieczenia niskiego wkładu własnego, rzeczywiście uruchamiając kwotę 272 248,89 CHF po kursie kupna dowolnie ustalonym przez siebie w dacie uruchomienia transzy kredytu, wypłacając im 715 500,01 zł.

W dalszej części uzasadnienia pozwu powodowie przedstawili argumenty za uznaniem kwestionowanych przez nich postanowień umowy dotyczących klauzul przeliczeniowych za postanowienia niedozwolone.

Powodowie dodali, że przedmiotową umowę należałoby uznać za nieważną także z powodu wadliwego zastosowania w niej systemu rat równych, podnosząc, że skoro stawka LIBOR jest zmienna, to i wysokość rat ulega zmianie co 3 lub 6 miesięcy.

Następnie powodowie zarzucili, że sporna umowa sprzeczna jest z zasadami współzycia społecznego z powodu naruszenia ekwiwalentności świadczeń.

Na zakończenie powodowie wskazali, że klauzule odnoszące się do tabel kursowych Banku oraz klauzula zmiennego okresu kredytowania jako niedozwolone postanowienia umowne skutkują upadkiem całej umowy. Dodali, że przedmiotowa umowa jest nieważna także z uwagi na złożone przez nich oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych złożonego oświadczenia woli w umowie kredytu z uwagi na błąd, że kwota kredytu w walucie CHF wskazana w umowie i ustalona przez Bank, jest ustalona zgodnie z zasadami uczciwego obrotu gospodarczego (k. 3 – 56 – pozew).

Wyrokiem zaocznym z dnia 16 listopada 2021 roku Sąd w całości uwzględnił żądania głównych powodów o zapłatę i o ustalenie (k. 262 – wyrok zaoczny z dnia 16 listopada 2021 roku).

Strona pozwana (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. skutecznie wniosła sprzeciw od powyższego wyroku zaocznego, zaskarżając go w całości i wnosząc o jego uchylenie w całości oraz o oddalenie powództwa w całości i o zasądzenie od powodów na jej rzecz zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa oraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, liczonymi od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty. Z ostrożności procesowej w pierwszej kolejności podniosła zarzut przedawnienia roszczeń powodów, które stały się wymagalne lub zostały spełnione wcześniej niż 10 lat przed datą wniesienia pozwu.

Uzasadniając swoje stanowisko procesowe, strona pozwana przytoczyła okoliczności dotyczące zawarcia spornej umowy oraz realizację poszczególnych jej etapów, podkreślając, iż powodowie sami zawnioskowali o kredyt w walucie frank szwajcarski oraz że zostali pouczeni o ryzyku walutowym oraz ryzyku wynikającym ze zmiennego oprocentowania kredytu a także poświadczili, iż zostali zapoznani z symulacjami wysokości rat kredytowych wyrażonych w złotych jak również we frankach szwajcarskich. Podkreśliła, że w przedmiotowej umowie zawarte zostały postanowienia określające sposób tworzenia Tabeli Kursów Banku a ten sposób ustalania Tabel Kursowych został uznany za prawidłowy przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 22 czerwca 2021 roku w sprawie o sygnaturze akt XVII AmA 12/19. Zarzuciła również, iż powodowie nie udowodnili, aby wystąpili do Banku o wypłatę kredytu bezpośrednio w CHF a Bank im to uniemożliwił. Podkreśliła, że już w dacie zawarcia spornej umowy powodowie złożyli wniosek o zmianę rachunku do spłaty z rachunku w PLN na rachunek w CHF, na skutek czego strony zawarły Aneks nr 1 do umowy i powodowie dokonywali spłaty kredytu bezpośrednio w walucie CHF bez zastosowania kursów waluty z Tabeli Kursów Banku.

W dalszej części uzasadnienia odpowiedzi na pozew strona pozwana odniosła się do zarzutów powodów dotyczących nieważności umowy kredytu i abuzywności jej postanowień dotyczących klauzul przeliczeniowych, podnosząc, że przedmiotowa umowa jest ważna jako zgodna z art. 69 ust. 1 Prawa bankowego i z art. 353¹ k.c. a także, iż Bank zrealizował obowiązki informacyjne wobec powodów. Dodała, iż przedmiotowa umowa kredytu nie zaburza zasady ekwiwalentności świadczeń stron ani nie zaburza równowagi kontraktowej, nie stanowi też misselingu. Podkreśliła, iż umowa ta nie zawiera klauzul abuzywnych a nawet jeżeli tak uznać, to nie prowadzi to do nieważności całej umowy, gdyż może być realizowana przez spłatę kredytu w walucie obcej.

Na zakończenie strona pozwana zarzuciła, iż powodowie nie posiadają interesu prawnego w żądaniu ustalenia oraz stwierdziła, iż oświadczenie powodów o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu nie jest skuteczne, gdyż nie zostały spełnione przesłanki z art. 84 k.c. Niezależnie od braku merytorycznych podstaw do złożenia takiego oświadczenia przez powodów, strona pozwana zarzuciła, iż oświadczenie to zostało przez nich złożone po upływie terminu, określonego w art. 88 § 1 k.c. Dodała, iż żądanie powodów o zasądzenie kwot z tytułu zwrotu opłat za wydanie przez Bank zaświadczenia i za kopię dokumentacji także nie zasługuje na uwzględnienie, gdyż opłaty te są należne Bankowi jako wynagrodzenie za czynności, które wykonał na wyraźną prośbę powodów zgodnie z cennikiem czynności bankowych (k. 288 – 399 – sprzeciw od wyroku zaocznego).

W toku postępowania strona pozwana powołała się na podniesiony wobec powodów zarzut zatrzymania, do którego powodowie ustosunkowali się, wnosząc o jego nieuwzględnienie (k. 606 – 610 – pismo strony pozwanej z dnia 04

stycznia 2022 roku, skierowane do powodów z potwierdzeniem odbioru; k. 625 – 628 – pismo strony pozwanej z dnia 05 września 2022 roku; k. 658 – stanowisko powodów z rozprawy z dnia 07 września 2022 roku)

Na rozprawie w dniu 07 września 2022 roku – bezpośrednio poprzedzającej ogłoszenie wyroku w sprawie – pełnomocnicy stron w ich imieniu podtrzymali dotychczasowe stanowiska i argumentację w sprawie (k. 662 – protokół z rozprawy z dnia 07 września 2022 roku).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W 2009 roku małżonkowie P. J. i K. J. planowali kupić lokal, aby w nim zamieszkać. Nie posiadali wystarczających własnych środków pieniężnych na realizację tego celu, dlatego zamierzali zaciągnąć kredyt. Aby uzyskać informacje o ofertach kredytowych banków, zwrócili się do pośrednika kredytowego z firmy (...), który przedstawił im oferty kredytowe kilku banków. Następnie zdecydowali oni zwrócić się bezpośrednio do banku (...) S.A., gdzie zaproponowano im kredyt powiązany z walutą frank szwajcarski. Poinformowano ich, że wypłata kredytu nastąpi w walucie PLN a kredyt będą mogli spłacać w walucie PLN lub CHF – po założeniu konta walutowego.

(**dowód:** k. 658 – 659 – przesłuchanie powoda K. J. w charakterze strony; k. 661 – przesłuchanie powódki P. J. w charakterze strony)

W dniu 28 maja 2009 roku P. J. i K. J. wypełnili – sporządzony na druku banku – wniosek kredytowy, zaznaczając na nim, iż dotyczy on kredytu mieszkaniowego.

We wniosku wpisano wnioskowaną kwotę kredytu „715 500”, natomiast w rubryce „Waluta zł” dopisano „CHF” a w rubryce „Okres kredytowania” – „360 miesięcy”. Celem kredytu miało być sfinansowanie zakupu nieruchomości.

W rubrykach dotyczących danych Kredytobiorcy zaznaczono, że P. J. ma wykształcenie (...) i z zawodu jest (...), a K. J. ma wykształcenie (...) i z zawodu jest (...).

(**dowód:** k. 60 – 62v, k. 403 – 406 – kserokopie wniosku kredytowego)

W dniu 21 września 2009 roku P. J. i K. J. (dalej też jako „Kredytobiorca” lub „Kredytobiorcy”) oraz (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. (dalej też jako „Bank”) zawarli umowę kredytu nr (...) (dalej też jako: „Umowa”).

Umowa ta składała się z Części I zatytułowanej „Indywidualne Warunki Kredytu” i zapisanej w formie Tabeli oraz z Części II zatytułowanej „Pozostałe Postanowienia Umowy Kredytu” (dalej jako „Część II Umowy”).

W pkt 25, 26 i 27 Części I Umowy wskazano kwotę kredytu „279 100,00”, walutę kredytu „CHF” oraz okres kredytowania – od daty zawarcia umowy do daty zwrotu 04 października 2039 roku.

Kredyt miał zostać wypłacony jednorazowo, przy czym data ostatecznej wypłaty kredytu przypadła na dzień 21 grudnia 2009 roku (pkt 28 Części I Umowy) a wypłata miała nastąpić poprzez przekazanie środków na rachunek bankowy dewelopera (pkt 29 Części I Umowy).

W pkt 40 Części I Umowy wskazano, że celem kredytu jest nabycie nieruchomości kredytowanej na rynku pierwotnym: lokalu mieszkalnego wraz z miejscem parkingowym.

Stosownie do pkt 30 lit. b) i c) Części I Umowy oprocentowanie kredytu miało być zmienne a stopa zmienna na dzień sporządzenia Umowy kredytu wynosiła 5,40%, na co składały się stopa referencyjna w postaci LIBOR dla CHF3M ustalona na dzień sporządzenia Umowy kredytu w wysokości 0,30% i marża podstawowa, wynosząca 3,90 punktów procentowych.

Zgodnie z pkt 46 Części I Umowy zabezpieczeniami kredytu miały być: poddanie się przez Kredytobiorcę egzekucji roszczeń wynikających z Umowy kredytu do wysokości wskazanej przez Bank na podstawie art. 96 – 98 ustawy prawo bankowe; hipoteka kaucyjna łączna umowna na nieruchomości, stanowiącej własność Kredytobiorców, do kwoty 418

650,00 w walucie kredytu na zabezpieczenie roszczeń Banku wynikających z Umowy kredytu o zwrot kwoty kredytu, zapłatę odsetek oraz opłat, prowizji i kosztów; cesja praw z polisy nieruchomości obciążonej hipoteką – od ognia i innych zdarzeń losowych; przelew wierzytelności Kredytobiorcy w stosunku do dewelopera o zwrot kwot wpłaconych na poczet ceny nabycia nieruchomości kredytowanej; pełnomocnictwo do rachunku bieżącego.

Ponadto jako zabezpieczenie kredytu Bank miał zawrzeć umowę ubezpieczenia nieruchomości obciążanych hipoteką oraz umowę ubezpieczenia brakującego minimalnego wkładu własnego (pkt 47 Części I Umowy).

W pkt 2.3.1. Części II Umowy wskazano, że spłata kredytu wraz z oprocentowaniem kredytu i innymi należnościami Banku powstałymi w związku z zawarciem Umowy kredytu miała następować poprzez obciążenie, w dacie wymagalności, rachunku bieżącego kwotą raty i innych należności oraz poprzez przelew tych środków na rachunek bieżący obsługi kredytu. Jeżeli rachunek bieżący prowadzony był w złotych, to w przypadku kredytu walutowego należności Banku, wyrażone w walucie kredytu, Bank miał pobierać poprzez obciążenie rachunku bieżącego kwotą w złotych, stanowiącą ich równowartość. Równowartość kwoty w złotych miała być ustalona według kursu sprzedaży waluty obcej, obowiązującego w Banku na podstawie Tabeli Kursów, na dwa dni robocze przed datą wymagalności każdej należności Banku. Kredytobiorca mógł dokonać spłaty kredytu bezpośrednio w walucie kredytu, taka spłata mogła następować wyłącznie w formie gotówkowej. Za zgodą Banku Kredytobiorca mógł dokonywać spłat rat kredytu walutowego także w inny sposób, w tym w szczególności dokonać spłaty w innej walucie obcej niż waluta kredytu. Jeżeli spłata rat kredytu walutowego miała następować w innej walucie niż waluta kredytu, wówczas kwota wpłaty miała zostać przeliczona najpierw na złote po kursie kupna tej waluty, a następnie na walutę kredytu po kursie sprzedaży, przy zastosowaniu kursów obowiązujących w Banku na podstawie Tabeli Kursów. Jeżeli spłata miała następować po dacie wymagalności raty lub innych należności, do przeliczenia walut zastosowanie miały mieć kursy z daty spłaty.

Zgodnie z pkt 2.4.4. Części II Umowy wcześniejsza spłata kredytu walutowego winna zostać dokonana w złotych, wówczas wpłacona kwota miała zostać przeliczona na walutę kredytu przy zastosowaniu kursu sprzedaży waluty kredytu obowiązującego w Banku na podstawie Tabeli Kursów, w dacie spłaty. Za zgodą Banku wcześniejsza spłata kredytu walutowego mogła zostać dokonana w walucie kredytu lub innej walucie obcej niż waluta kredytu – w takim przypadku wpłacona kwota miała zostać przeliczona na złote po kursie kupna tej waluty, a następnie na walutę kredytu po kursie sprzedaży, przy zastosowaniu kursów obowiązujących w Banku w dacie spłaty na podstawie Tabeli Kursów.

W pkt 6.1. oraz 6.2. Części II Umowy zawarte zostały oświadczenia: że Kredytobiorca świadomy jest dodatkowego ryzyka, jakie ponosi w związku z zaciągnięciem kredytu w walucie obcej (ryzyko kursowe) oraz iż w przypadku niekorzystnej zmiany kursu waluty, w jakiej został udzielony kredyt, zarówno kwota w złotych stanowiąca równowartość kwoty kredytu w walucie kredytu, jak i kwota w złotych stanowiąca równowartość raty w walucie, w jakiej został udzielony kredyt, ulegnie zmianie oraz że jest świadomy dodatkowego ryzyka, jakie ponosi w związku z zaciągnięciem kredytu oprocentowanego zmienną stopą oraz iż w przypadku niekorzystnej zmiany stopy referencyjnej lub stopy bazowej, kwota naliczanego oprocentowania kredytu ulegnie zwiększeniu.

W pkt 6.3. Części II Umowy wskazano, że kursy wymiany walut w Tabeli Kursów miały być ustalane przez Bank w każdy dzień roboczy w oparciu o średni kurs z rynku walutowego (FOREX) ustalany najpóźniej do godziny 9:30 czasu obowiązującego w Polsce. Kurs kupna ustalany miał być w oparciu o wzór: $\text{kurs kupna} = 2 * \text{kurs bazowy} / (2 + \text{spread walutowy wyrażony w procentach})$, a kurs sprzedaży w oparciu o wzór: $\text{kurs sprzedaży} = \text{kurs bazowy} + (\text{spread walutowy wyrażony w procentach} * \text{kurs kupna}) / 2$. Wskazano, że spread walutowy wyrażony w procentach, to stosunek spreadu walutowego (stanowiącego różnicę między kursem sprzedaży a kursem kupna waluty obcej określanych w Tabeli Kursów) do kursu kupna i jego wartość może ulec zmianie w drodze jednostronnego oświadczenia Banku na zasadach określonych w Umowie. Wartość spreadu walutowego wyrażonego w procentach na dzień zawarcia Umowy w odniesieniu do waluty CHF wynosiła 9,97%.

Stosownie do pkt 6.4. Części II Umowy Bank był uprawniony do zmiany spreadu walutowego wyrażonego w procentach na podstawie przesłanek określonych w punkcie 4.7 Regulaminu Produktowego o wartość wyrażonej w punktach procentowych zmiany określonych w tym postanowieniu podstaw.

Kredytobiorca oświadczył, iż jest świadomy, że zmiana spreadu walutowego będzie miała wpływ na wyrażoną w złotych wysokość udzielonego kredytu w walucie obcej oraz na wysokość kwoty w złotych stanowiącą równowartość raty w walucie, w jakiej został udzielony kredyt (pkt 6.5. Części II Umowy).

(**dowód:** k. 63 – 67, k. 414 – 422 – kserokopie umowy kredytu nr (...))

Jednym z załączników do w/w Umowy był Załącznik nr 5 – Regulamin Produktowy (dla kredytu mieszkaniowego i kredytu konsolidacyjnego) (...) Bank (...) S.A. (dalej też jako „Regulamin” lub „Regulamin Produktowy”), w którego pkt 2.7.1 zdefiniowano pojęcie „Tabeli Kursów” jako obowiązującej w Banku „Tabeli kursów dla kredytów mieszkaniowych i konsolidacyjnych w walutach obcych (...) Bank (...) S.A.” publikowanej na stronie internetowej Banku (...)

Stosownie do pkt 3.2.3 Regulaminu kwota kredytu miała być wypłacona Kredytobiorcy w złotych. W takiej sytuacji Bank miał dokonać przewalutowania według obowiązującego w Banku na podstawie Tabeli Kursów kupna waluty kredytu z dnia wypłaty kredytu lub danej transzy. Za zgodą Banku Kredytobiorca mógł złożyć dyspozycję wypłaty kredytu (w tym także którejkolwiek jego transzy) w innej walucie niż złoty.

(**dowód:** k. 74 – 77v, k. 433 – 438 – wydruki Załącznika nr 5 do Umowy – Regulaminu Produktowego (dla kredytu mieszkaniowego i kredytu konsolidacyjnego) (...) Bank (...) S.A.)

W dniu 21 września 2009 roku Kredytobiorcy złożyli na druku Banku zlecenie wypłaty kredytu na rachunek dewelopera. Jako wnioskowaną kwotę i walutę do przelania na rachunek beneficjenta wpisano „715 500,00 PLN”.

(**dowód:** k. 457 – kserokopia zlecenia wypłaty kredytu)

Powyższa dyspozycja została zrealizowana w dniu 29 września 2009 roku w ten sposób, że kwota 715 500,01 zł została przelana na rachunek bankowy dewelopera a Bank przeliczył ją na kwotę zadłużenia Kredytobiorców w wysokości 271 650,41 CHF, stosując kurs kupna waluty CHF z Tabeli Kursów Banku, wynoszący 1 CHF = 2,6339 PLN.

(**dowód:** k. 78 – kserokopia zaświadczenia Banku z dnia 10 grudnia 2020 roku)

Kredytobiorcy i Bank podpisali, sporządzony w dniu 19 października 2009 roku, Aneks nr 1 do Umowy, w którym wskazano jako rachunek bieżący do spłaty kredytu rachunek prowadzony w walucie CHF.

(**dowód:** k. 428 - 429 – kserokopia Aneksu Nr 1 z dnia 19 października 2009 roku)

W wykonaniu powyższej Umowy Bank w okresie od 21 września 2009 roku do 09 grudnia 2020 roku pobrał z rachunku Kredytobiorców, prowadzonego w walucie CHF, tytułem spłaty rat kapitałowych i rat odsetkowych łącznie kwotę 173 503,72 CHF.

(**dowód:** k. 79 – 82v – kserokopia zaświadczenia Banku z dnia 10 grudnia 2020 roku)

Kredytobiorcy zwrócili się do Banku o wydanie zaświadczeń oraz kserokopii dokumentów dotyczących w/w Umowy. W związku z powyższym ponieśli oni na rzecz Banku następujące opłaty:

- 575 zł za zaświadczenie z dnia 10 grudnia 2020 roku o wysokości spłat kredytu,

- 110 zł za zaświadczenie z dnia 10 grudnia 2020 roku o wypłacie kredytu,

- 54 zł za kopie dokumentów.

(**dowód:** k. 79v – kserokopia zaświadczenia Banku z dnia 10 grudnia 2020 roku; k. 78 – kserokopia zaświadczenia Banku z dnia 10 grudnia 2020 roku; k. 83 – potwierdzenie przelewu opłaty za kopię dokumentów)

Środki pieniężne pochodzące z powyższej Umowy kredytu zostały w całości wykorzystane przez Kredytobiorców na cel, określony w Umowie.

W dacie zawarcia Umowy Kredytobiorcy nie prowadzili działalności gospodarczej.

(**dowód:** k. 658 – przesłuchanie powoda K. J. w charakterze strony; k. 661 – przesłuchanie powódki P. J. w charakterze strony)

Pismem z dnia 14 stycznia 2021 roku Kredytobiorcy wezwali Bank do zapłaty w terminie 14 dni roboczych kwoty 173 503,72 CHF w związku z nieważnością w/w Umowy.

(**dowód:** k. 87 – kserokopia wezwania do zapłaty z dnia 14 stycznia 2021 roku)

Pismem z tego samego dnia Kredytobiorcy skierowali do Banku oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli, złożonego w chwili zawarcia w/w Umowy, podając m.in. iż działali w błędnym przekonaniu, że kwota kredytu w walucie CHF wskazana w Umowie została ustalona przez Bank zgodnie z zasadami uczciwego obrotu gospodarczego oraz że nie wiedzieli o tym, że wnioskowana kwota kredytu zostanie przeliczona po kursie Banku.

(**dowód:** k. 88 – 88v – kserokopia oświadczenia z dnia 14 stycznia 2021 roku)

W odpowiedzi na powyższe pisma Kredytobiorców, Bank w dwóch pismach z dnia 25 stycznia 2021 roku poinformował, że nie zgadza się z zrzutami Kredytobiorców dotyczącymi nieważności Umowy oraz że złożone przez nich oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli w postaci zawarcia Umowy kredytu są nieskuteczne i nie wywołują skutków prawnych.

(**dowód:** k. 89 – 91 – kserokopie 2-ch odpowiedzi Banku z dnia 25 stycznia 2021 roku)

(...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. jest następcą prawnym (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W., z którym Kredytobiorcy zawarli powyższą Umowę.

Do czasu zamknięcia rozprawy w niniejszej sprawie Bank nie wypłacił Kredytobiorcom żądanych kwot.

(okoliczności bezsporne)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił przede wszystkim na podstawie wskazanych w jego opisie dowodów z kserokopii dokumentów – złożonych przez strony postępowania – oraz częściowo z przesłuchania powodów.

Dowody z dokumentów Sąd ocenił jako wiarygodne. Strony postępowania nie kwestionowały, że oświadczenia w nich zawarte zostały złożone przez osoby, które podpisały te dokumenty. Nie kwestionowały także prawdziwości i autentyczności dokumentów złożonych w zwykłych kserokopiach. Sąd nie znalazł także podstaw, aby z urzędu powziąć wątpliwości odnośnie ich wiarygodności i mocy dowodowej w zakresie, w jakim stanowiły podstawę ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie.

Odnośnie dowodu z przesłuchania powodów, wskazać należy, iż zrelacjonowali oni w nich przebieg zdarzeń związanych z zawarciem Umowy. Oceniając zeznania powodów, Sąd miał na uwadze, że są oni bezpośrednio zainteresowani korzystnym dla siebie rozstrzygnięciem niniejszej sprawy. Sąd nie dał wiary zeznaniom powodów, w zakresie, w jakim twierdzili, że wykresy kursów waluty CHF z okresu bezpośrednio poprzedzającego zawarcie spornej Umowy były „płaskie” (k. 661). To właśnie bowiem w okresie roku poprzedzającego zawarcie tej Umowy doszło do pierwszego gwałtownego i radykalnego wzrostu kursu waluty CHF, który był także przedmiotem doniesień medialnych. Nie jest zatem wiarygodne, aby powodowie nie zauważyli tych wahań kursowych. W pozostałym zakresie

– w jakim zeznania powodów znalazły potwierdzenie w dowodach z dokumentów, Sąd dał im wiarę, oceniając je jako logiczne i rzeczowe.

Podstawę ustaleń faktycznych stanowiły także same twierdzenia stron o okolicznościach faktycznych sprawy. W zakresie, w jakim druga strona je przyznała lub im nie zaprzeczyła, uznać należało je za bezsporne (art. 229 – 230 k.p.c.).

Na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c. Sąd pominął dowody: z dokumentów, wymienionych w pkt IV ppkt 17, ppkt 19 – 24 pozwu (k. 4); z dokumentów, znajdujących się na płycie CD, wymienionych w pkt IV ppkt 25 pozwu (k. 4v); z opinii biegłego sądowego, wymienionej w pkt V pozwu oraz z opinii biegłych sądowych, wymienionych w pkt VI – VII pozwu (k. 5 – 6); z zeznań świadków J. K. i K. P., zgłoszonych w pkt IX na stronach 5 – 6 sprzeciwu od wyroku zaocznego (k. 292 – 293).

Odnośnie dowodów z zeznań w/w świadków, to wskazać należy, iż irrelevantne w niniejszej sprawie były m.in. ustalenia dotyczące oferty kredytowej Banku na dzień sporządzenia Umowy oraz ogólnych procedur Banku w zakresie udzielania informacji osobom ubiegającym się o kredyt hipoteczne. W niniejszej sprawie istotna była treść łączącej strony Umowy oraz istotne było ustalenie, jakich informacji udzielona powodom przed zawarciem Umowy a nie istniejące w tym zakresie procedury Banku. Odnośnie zaś sposobu tworzenia Tabel Kursowych Banku to fakt ten wynikał z Umowy (pkt 6.3. Części II Umowy). Sąd miał także na uwadze, iż świadkowie ci nie brali udziału w zawieraniu przedmiotowej Umowy z powodami, a więc ich zeznania dotyczyć mogłyby jedynie opisanie ogólnie przyjętej przez Bank procedury zawierania umów kredytu hipotecznego, zaś ustalenia te nie miały istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Odnośnie zaś dowodów z opinii biegłych sądowych, to wskazać należy, iż – wobec oceny prawnej przedmiotowej umowy, dokonanej w dalszej części uzasadnienia – fakty, które miały być wykazane tymi dowodami, nie miały także istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie.

Co do zgłoszonych przez powodów dowodów z dokumentów w postaci raportów, stanowisk, opinii prawnych, artykułów i innych publikacji, to wskazać należy, iż mogły one stanowić jedynie dowody na wykazanie faktów, że dokumenty te zostały sporządzone przez ich autorów oraz mogły one stanowić wyłącznie wzmocnienie argumentacji prawnej strony, która się na nie powołała. Nie mogły one jednak stanowić podstawy ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie, nie miały one istotnego znaczenia dla jej rozstrzygnięcia.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie. Wobec tego, wyrok zaoczny należało uchylić oraz powództwo oddalić w całości.

W ocenie Sądu, zgromadzony w sprawie materiał procesowy okazał się wystarczający do uznania, że przedmiotowa Umowa kredytu nie narusza przepisów prawa, powołanych przez powodów oraz nie zawiera postanowień niedozwolonych, a w związku z tym pozwalała na ustalenie, iż jest ona ważna i skuteczna.

I. Zarzut nieważności Umowy z powodu uchylenia się od skutków prawnych oświadczenia woli, złożonego pod wpływem błędu.

W pierwszej kolejności odnieść należy się do podniesionego przez powodów zarzutu, dotyczącego nieważności przedmiotowej Umowy z powodu uchylenia się przez ich od skutków prawnych oświadczenia woli, złożonego pod wpływem błędu. W kontekście tego zarzutu powodowie wskazali, że zawierając przedmiotową Umowę, działali w błędnym przekonaniu, że kwota kredytu w walucie CHF wskazana w Umowie, ustalona została przez Bank zgodnie z zasadami uczciwego obrotu gospodarczego. Podali, że gdyby wiedzieli, że Bank celowo stosuje niższy kurs do wypłaty kredytu, aby saldo ich kredytu było wyższe, to nie podpisaliby tej Umowy.

Art. 84 § 1 k.c. stanowi, że w razie błędu co do treści czynności prawnej można uchylić się od skutków prawnych swego oświadczenia woli. Jeżeli jednak oświadczenie woli było złożone innej osobie, uchylenie się od jego skutków prawnych dopuszczalne jest tylko wtedy, gdy błąd został wywołany przez tę osobę, chociażby bez jej winy, albo gdy wiedziała ona o błędzie lub mogła z łatwością błąd zauważyć; ograniczenie to nie dotyczy czynności prawnej nieodpłatnej. Przy czym można powoływać się tylko na błąd istotny, a więc uzasadniający przypuszczenie, że gdyby składający oświadczenie woli nie działał pod wpływem błędu i oceniał sprawę rozsądnie, niełożyłby oświadczenia tej treści (art. 84 § 2 k.c.). Stosownie zaś do treści art. 86 § 1 k.c. jeżeli błąd wywołała druga strona podstępnie, uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu może nastąpić także wtedy, gdy błąd nie był istotny, jak również wtedy, gdy nie dotyczył treści czynności prawnej.

Zgodnie z wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 13 listopada 2019 roku, w sprawie I ACa 268/19 (LEX nr 2776065) działaniem podstępnym może być każde zachowanie, które spowoduje lub utwierdzi u innej osoby błędne wyobrażenie o rzeczywistości. Może ono polegać na nieprawdziwych zapewnieniach ze strony kontrahenta, zatajaniu faktów, fałszywych obietnicach i kłamstwach wywołujących po stronie składającego oświadczenie określone, błędne, wyobrażenie o rzeczywistości. Znamiona podstępu mogą również wypełniać zapewnienia o określonych zachowaniach w przyszłości. W przypadku podstępu, inaczej niż w razie błędu unormowanego w art. 84 k.c., uchylenie się od skutków wadliwego oświadczenia woli jest możliwe także wtedy, gdy fałszywe przeświadczenie po stronie składającego oświadczenie woli nie dotyczy treści czynności prawnej, lecz okoliczności sytuujących się poza nią, w szczególności motywów dokonania czynności. Złagodzenie wymagań koniecznych do powołania się na błąd w zestawieniu z sytuacją unormowaną w art. 84 k.c. wynika z negatywnej oceny etycznej podstępu, jako świadomego działania w celu wywołania mylnego wyobrażenia o rzeczywistości. Świadomość ta może przejawiać się także w akceptowaniu lub godzeniu się na to, że składane oświadczenia, zapewnienia lub obietnice tego rodzaju mylne przeświadczenie wywołają.

W stanie faktycznym wyżej powołanej sprawy o sygnaturze akt I ACa 268/19 powodowie wskazywali, że podstęp Banku związany był z ukryciem przez pozwanego Banku rzeczywistego kosztu kredytu. Sąd orzekający w niniejszej sprawie podziela argumenty Sądu Apelacyjnego w Warszawie, zawarte w uzasadnieniu powyższego wyroku, dotyczące nieskutecznego uchylenia się przez powodów od skutków oświadczenia woli z powodu błędu, które to argumenty można odnieść także do niniejszej sprawy.

Wskazać należy, iż z samej treści przedmiotowej Umowy wynika, iż kwota kredytu podana w Umowie w CHF miała zostać przeliczona na PLN i to kwota w PLN miała zostać wypłacona powodom. Stosownie do pkt 3.2.3 Regulaminu Produktowego kwota kredytu miała być wypłacona Kredytobiorcy w złotych. W takiej sytuacji Bank miał dokonać przewalutowania według obowiązującego w Banku na podstawie Tabeli Kursów kupna waluty kredytu z dnia wypłaty kredytu lub danej transzy. Za zgodą Banku Kredytobiorca mógł złożyć dyspozycję wypłaty kredytu (w tym także którejkolwiek jego transzy) w innej walucie niż złoty. Natomiast zgodnie z pkt 2.3.1. Części II Umowy w przypadku kredytu walutowego należności Banku, wyrażone w walucie kredytu, Bank miał pobierać poprzez obciążenie rachunku bieżącego kwotą w złotych, stanowiącą ich równowartość. Równowartość kwoty w złotych miała być ustalona według kursu sprzedaży waluty obcej, obowiązującego w Banku na podstawie Tabeli Kursów, na dwa dni robocze przed datą wymagalności każdej należności Banku. Za zgodą Banku Kredytobiorca mógł dokonywać spłat rat kredytu walutowego także w inny sposób, w tym w szczególności dokonać spłaty w walucie kredytu lub innej walucie obcej. Jeżeli spłata rat kredytu walutowego nastąpi w innej walucie niż waluta kredytu, wówczas kwota wpłaty miała zostać przeliczona najpierw na złote po kursie kupna tej waluty, a następnie na walutę kredytu po kursie sprzedaży, przy zastosowaniu kursów obowiązujących w Banku na podstawie Tabeli Kursów. Jeżeli spłata miała następować po dacie wymagalności raty lub innych należności, do przeliczenia walut zastosowanie miały mieć kursy z daty spłaty.

Z powyższych postanowień Umowy wynika zatem, że dla ustalenia wysokości kwoty wypłaconego kredytu miał mieć zastosowanie kurs kupna waluty CHF z Tabeli Kursów Banku z dnia wypłaty kredytu a dla ustalenia wysokości rat spłaty – kurs sprzedaży waluty CHF, obowiązujący w Banku na podstawie Tabeli Kursów, na dwa dni robocze przed datą wymagalności każdej należności Banku. Wobec tego, nie można zarzucić podstępnego działania pozwanego

Banku i wprowadzenia powodów w błąd co do stosowania różnych kursów dla ustalenia wysokości wypłacanego kredytu i dla ustalenia wysokości rat spłaty. Dodać należy, iż gdyby kurs CHF, według którego miało nastąpić ustalenie tych wysokości (wypłacanego kredytu i spłacanych rat) miały być identyczny, to pozwany Bank nie odnosiłby się w jednym wypadku do kursu kupna a w drugim do kursu sprzedaży. Dla przeciętnego konsumenta oczywistym jest, że kurs kupna i kurs sprzedaży danej waluty nie jest identyczny. Nie byłoby zatem uzasadnione założenie powodów, że zastosowanie będzie miał jeden kurs CHF. Natomiast gdyby powodowie pozostawali w takim mylnym przekonaniu, to doszło do rozbieżności pomiędzy ich świadomością a rzeczywistym stanem rzeczy wynikającym z treści Umowy, przy czym nie jest to błąd wywołany przez pozwany Bank.

Stwierdzić należało zatem, iż powodom nie przysługiwało uprawnienie do skutecznego uchylecia się od skutków prawnych oświadczenia woli z powodu przyczyn, podanych w ich oświadczeniu z dnia 14 stycznia 2021 roku.

Mając powyższe na uwadze, stwierdzić należało, iż złożone przez powodów oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu, okazało się nieskuteczne.

Dodać przy tym należy, iż – pomimo podniesionego przez stronę pozwaną zarzutu dotyczącego terminu złożenia powyższego oświadczenia – powodowie nie udowodnili, kiedy wykryli błąd. Zgodnie zaś z treścią art. 88 § 2 k.c. termin do złożenia oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli, złożonego pod wpływem błędu, jest zawity i wynosi rok od chwili wykrycia błędu. Z upływem tego terminu uprawnienie wygasa a więc złożenie w/w oświadczenia po tym terminie nie jest skuteczne. Skoro zatem na powodach spoczywał ciężar udowodnienia zachowania powyższego terminu, a nie odnieśli się oni do zarzutów strony pozwanej, to stwierdzić należało, iż nie wykazali, że złożyli powyższe oświadczenie w terminie.

II. *Zarzut nieważności Umowy jako sprzecznej z art. 69 ust. 1 i 2 ustawy Prawo bankowe.*

Kolejno powodowie zarzucili, że przedmiotowa Umowa kredytu jest nieważna jako sprzeczna z art. 69 ust. 1 i ust. 2 ustawy Prawo bankowe.

Odnosząc się do powyższego zarzutu w pierwszej kolejności wskazać należy, iż do analizowanej Umowy mają zastosowanie przepisy ustawy Prawo bankowe. Zgodnie zaś z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku – Prawo bankowe (Dz.U z 2002 roku, Nr 72, poz. 665, t.j. z późn. zm.) (dalej też jako „UPrB”) – w brzmieniu obowiązującym w dniu zawarcia spornej Umowy – przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Stosownie do art. 69 ust. 2 cytowanej ustawy umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności: strony umowy, kwotę i walutę kredytu, cel, na który kredyt został udzielony, zasady i termin spłaty kredytu, wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany, sposób zabezpieczenia spłaty kredytu, zakres uprawnień banku związanych z kontrolą wykorzystania i spłaty kredytu, terminy i sposób postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych, wysokość prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje, warunki dokonywania zmian i rozwiązania umowy.

Z powyższego wynika zatem, że umowa kredytu jest umową nazwaną, dwustronnie zobowiązującą. Na jej podstawie bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji drugiej strony – Kredytobiorcy kwotę środków pieniężnych (kwotę kredytu), a kredytobiorca zobowiązuje się zwrócić kwotę wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami. Uprawnienie Kredytobiorcy polega na tym, że może domagać się od banku wypłaty kredytu a obowiązek polega na tym, że ma zwrócić wypłaconą mu kwotę wraz z odsetkami. Umowa kredytu jest umową odpłatną, gdyż na kredytobiorcę nakłada obowiązek zapłacenia bankowi odsetek oraz prowizji, które mają charakter wynagrodzenia za korzystanie ze środków pieniężnych banku. Ponadto jest to umowa konsensualna, czyli dochodzi do skutku w wyniku samego uzgodnienia przez strony jej podstawowych postanowień. Przedmiotem kredytu musi być określona kwota pieniężna. W umowie muszą być także określone zasady spłaty sumy kredytu.

Ponadto wskazać należy, iż sporna Umowa została zawarta przed zmianą ustawy Prawo bankowe, dokonaną ustawą z dnia 29 lipca 2011 roku (Dz.U. z 2011 roku, Nr 165, poz. 984), na mocy której dodano art. 69 ust. 2 pkt 4a UPrB, zgodnie z którym w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, umowa kredytu powinna zawierać szczegółowe zasady określenia sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo - odsetkowych oraz zasady przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu. Ustawa ta wprowadziła także uregulowanie, zawarte w art. 69 ust. 3 zdanie 1 UPrB, zgodnie z którym w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, kredytobiorca może dokonywać spłaty rat kapitałowo – odsetkowych bezpośrednio w tej walucie oraz dokonać przedterminowej spłaty pełnej lub częściowej kwoty kredytu bezpośrednio w tej walucie.

Powyższe nie stanowi ustawowej definicji kredytu indeksowanego lub denominowanego. Przyjmuje się jednak, że kredyt denominowany lub indeksowany do waluty obcej to kredyt udzielony w złotych polskich, którego kwota jest odnoszona do waluty obcej. Kredyt taki jest kredytem złotowym, z tym, że na skutek denominacji lub indeksacji, saldo kredytu wyrażane jest w walucie obcej, do której kredyt został denominowany lub indeksowany. Kredytobiorca może dokonywać spłaty rat kredytu bądź w walucie, do której kredyt został denominowany lub indeksowany bądź w walucie polskiej, po przeliczeniu raty wyrażonej w walucie. Wypłata kredytu indeksowanego lub denominowanego do waluty obcej następuje w złotych polskich, zaś operacja z walutą obcą dokonywana jest jedynie „na papierze” dla celów księgowych, do faktycznego przekazania wartości dewizowych nie dochodzi. Do faktycznego obrotu dewizowego dochodzi dopiero wówczas, gdy strony uzgodnią, że spłata kredytu przez kredytobiorcę następować będzie w walucie, do której kredyt indeksowano lub denominowano.

Mając powyższe na uwadze należy rozróżnienia pomiędzy kredytem denominowanym do waluty obcej a kredytem czysto walutowym. W przeciwieństwie do kredytu denominowanego, kredyt walutowy to kredyt udzielony w innej niż PLN walucie, a zatem również w tej walucie wypłacany i spłacany.

Zgodnie z postanowieniami przedmiotowej Umowy pozwany Bank zobowiązał się postawić do dyspozycji Kredytobiorców kredyt w kwocie 279 100 CHF na nabycie nieruchomości kredytowanej na rynku pierwotnym. Natomiast sposób wypłaty kredytu określony został w treści Załącznika nr 5 do (...) Bank (...) S.A. Stosownie do pkt 3.2.3 w/w Regulaminu kwota kredytu miała zostać wypłacona Kredytobiorcy w złotych. W takiej sytuacji Bank miał dokonać przewalutowania według obowiązującego w Banku na podstawie Tabeli Kursów kursu kupna waluty kredytu z dnia wypłaty kredytu lub danej transzy. Za zgodą Banku Kredytobiorca mógł złożyć dyspozycję wypłaty kredytu (w tym także którejkolwiek jego transzy) w innej walucie niż złoty. Natomiast w pkt 2.3.1. Części II Umowy, dotyczącego sposobu spłaty kredytu, wskazano, że jeżeli rachunek bieżący prowadzony był w złotych, to w przypadku kredytu walutowego należności Banku, wyrażone w walucie kredytu, Bank miał pobierać poprzez obciążenie rachunku bieżącego kwotą w złotych, stanowiącą ich równowartość. Równowartość kwoty w złotych miała być ustalona według kursu sprzedaży waluty obcej, obowiązującego w Banku na podstawie Tabeli Kursów, na dwa dni robocze przed datą wymagalności każdej należności Banku. Kredytobiorca mógł dokonać spłaty kredytu bezpośrednio w walucie kredytu, taka spłata mogła następować wyłącznie w formie gotówkowej. Za zgodą Banku Kredytobiorca mógł dokonywać spłat rat kredytu walutowego także w inny sposób, w tym w szczególności dokonać spłaty w innej walucie obcej niż waluta kredytu. Jeżeli spłata rat kredytu walutowego nastąpi w innej walucie niż waluta kredytu, wówczas kwota wpłaty miała zostać przeliczona najpierw na złote po kursie kupna tej waluty, a następnie na walutę kredytu po kursie sprzedaży, przy zastosowaniu kursów obowiązujących w Banku na podstawie Tabeli Kursów. Jeżeli spłata miała następować po dacie wymagalności raty lub innych należności, do przeliczenia walut zastosowanie miały mieć kursy z daty spłaty. Natomiast sposób ustalania przez Bank kursów walut – które miały być stosowane do powyższych przeliczeń – został szczegółowo opisany w pkt 6.3. Części II Umowy. Wbrew zarzutom powodów, nie można zatem uznać, aby Bank mógł w sposób dowolny ustalać kursy waluty stosowane do przeliczeń walutowych na podstawie Umowy, skoro w Umowie określone zostały wiążące go reguły w powyższym zakresie. W tym stanie faktycznym nie można też uznać, że strony nie doszły do porozumienia co do kwoty kredytu, która miała zostać wypłacona powodom na podstawie Umowy, skoro określono weryfikowalne podstawy ustalenia tej kwoty.

Podkreślić należy, iż uzgodnienie przez strony, że kredyt udzielony w CHF zostanie wypłacony w PLN nie pozostaje w sprzeczności z naturą stosunku zobowiązaniowego – umowy kredytu denominowanego, ani nie narusza zasad współzycia społecznego. Jeżeli bank zobowiązał się w Umowie do oddania do dyspozycji kredytobiorcy oznaczonej sumy w CHF, to nie można przyjmować, że kwota kredytu nie została określona, bo w dacie zawierania umowy kurs kupna CHF nie był znany, jeżeli strony uzgodniły, że wypłata kwoty kredytu i jego rozliczenie nastąpi w innej walucie niż waluta kredytu. W niniejszej sprawie nie mamy do czynienia z brakiem czy niedookreśleniem przedmiotowo istotnych postanowień umowy kredytu (por wyrok Sąd Apelacyjny w Warszawie z dnia 24 stycznia 2020 roku, w sprawie V ACa 425/19).

Mając powyższe na uwadze, stwierdzić należało, iż nie zasługiwały na podzielenie zarzuty powodów dotyczące nieważności przedmiotowej Umowy z powodu jej sprzeczności z art 69 ust. 1 i 2 UPrB.

Ponadto w tym miejscu dodać należy, iż zgodnie z jednolitą linią orzecznictwa Sądu Najwyższego, przed wejściem w życie w/w ustawy z dnia 29 lipca 2011 roku, tzw. „ustawy antyspreadowej”, dopuszczalne było na zasadzie swobody umów zaciągnięcie zobowiązania kredytowego w walucie obcej z równoczesnym zastrzeżeniem, że wypłata i spłata kredytu będzie dokonywana w walucie krajowej (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 25 marca 2011 roku, IV CSK 377/10; z dnia 29 kwietnia 2015 roku, V CSK 445/14; z dnia 22 stycznia 2016 roku, I CSK 1049/14; z dnia 27 lutego 2019 roku, II CSK 19/18 oraz z dnia 11 grudnia 2019 roku, V CSK 382/18). Argumentem przemawiającym za dopuszczalnością zawierania umów o kredyt denominowany do waluty obcej przed wejściem w życie w/w ustawy nowelizującej było właśnie wprowadzenie do ustawy Prawo bankowe przepisu dotyczącego kredytów denominowanych do waluty innej niż polska. Racjonalny ustawodawca nie wprowadziłby bowiem do porządku prawnego umowy, co do której zachodzą przesłanki do stwierdzenia jej nieważności.

Umowa kredytu denominowanego do waluty obcej, przewidującego spread walutowy, mieściła się zatem w konstrukcji ogólnej umowy kredytu bankowego i stanowiła jej możliwy wariant (art. 353¹ k.c. w związku z art. 69 UPrB).

Następnie odnieść należy się do zarzutów powodów, iż przedmiotowa umowa jest nieważna także z powodu wadliwego zastosowania w niej systemu rat równych. W tym zakresie powodowie podnieśli, że skoro stawka LIBOR jest zmienna, to i wysokość rat ulegać miała zmianie co 3 lub 6 miesięcy. W ocenie Sądu, również ten zarzut powodów nie zasługiwał na podzielenie. Należało przy tym mieć na uwadze, iż o powyższej okoliczności powodowie zostali pouczeni i oświadczyli, że godzą się na ryzyko związane ze zmianą stawki LIBOR. Przy czym dodać należy, iż to nie od decyzji pozwanego Banku uzależniona była wysokość i ewentualna zmiana wysokości stawki LIBOR. Zawierając Umowę, strony zgodziły się na powiązanie wysokości raty kredytu z wysokością zmiennej w czasie stawki LIBOR. Stawka ta mogła zarówno rosnać jak i maleć, a więc raty kredytu mogły być i niższe i wyższe od tych uiszczanych w pierwszych miesiącach obowiązywania Umowy. W ocenie Sądu, wbrew zarzutom powodów, powiązanie wysokości rat kredytu ze stawką LIBOR nie powoduje nieważności spornej Umowy.

III. *Zarzut naruszenia zasad współzycia społecznego*

Powodowie zarzucili również, iż przedmiotowa Umowa jest nieważna jako sprzeczna z zasadami współzycia społecznego (art. 58 § 2 k.c.).

W ocenie Sądu, zarzut ten także okazał się niezasadny.

Ustalenie nieważności czynności prawnej z powodu jej sprzeczności z zasadami współzycia społecznego może nastąpić bowiem jedynie w wyjątkowych wypadkach. To zatem na powodach spoczywał ciężar udowodnienia, że taki wyjątkowy wypadek miał miejsce w niniejszej sprawie. Natomiast w niniejszym postępowaniu powodowie nie wykazali, aby zaistniały wyjątkowe okoliczności np. aby strona pozwana wykorzystwała nieporadność powodów lub ich przymusowe położenie. Wobec tego, stwierdzić należało, iż zarzut ten nie zasługiwał na uwzględnienie.

IV. *Zarzut abuzywności klauzul przeliczeniowych.*

Następnie odnieść należy się do zarzutów powodów dotyczących abuzywności kwestionowanych przez nich, cytowanych już wyżej, klauzul przeliczeniowych.

Zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

W ocenie Sądu, w niniejszej sprawie nie zostały spełnione wszystkie przesłanki, określone w powołanym wyżej art. 385¹ k.c., aby uznać postanowienia łączącej strony Umowy dotyczące mechanizmu przeliczeniowego, za klauzule abuzywne.

Z dowodów zgromadzonych w sprawie wprawdzie wynika, że Bank zawarł przedmiotową Umowę w ramach prowadzonej działalności gospodarczej w zakresie czynności bankowych (art. 43¹ k.c.), a powodowie zawarli ją jako konsumenci (art. 22¹ k.c.) a także, iż postanowienia przedmiotowej Umowy, dotyczące klauzul przeliczeniowych, nie były uzgadniane z powodami indywidualnie przed zawarciem Umowy (umowa została zawarta na wzorcu umowy), natomiast w ocenie Sądu, w niniejszej sprawie uznać należało, iż kwestionowane postanowienia dotyczyły świadczenia głównego oraz zostały one sformułowane w sposób jednoznaczny.

Odnosnie powyższego ustalenia, iż sporne postanowienia Umowy i Regulaminu stanowiły główny przedmiot umowy Sąd orzekający w niniejszej sprawie podziela ugruntowane już w tym zakresie stanowisko zarówno Sadu Najwyższego jak i Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (por. m.in. Sąd Najwyższy w wyroku z 11 grudnia 2019 roku w sprawie V CSK 382/18 i w wyroku z 04 kwietnia 2019 roku w sprawie III CSK 159/15 oraz Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w wyroku z 14 marca 2019 roku w sprawie D. C-118/17 i w wyroku z 12 lutego 2014 roku w sprawie K. C.-26/13 oraz Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z 26 sierpnia 2020 roku, w sprawie VI ACa 801/19).

Co do ustalenia, że kwestionowane postanowienia zostały sformułowane w sposób jednoznaczny, to Sąd miał na uwadze, iż w przedmiotowej Umowie określono sposób ustalania kursów wymiany walut przez Bank. Zwrócić należało uwagę także na fakt, iż kwestionowany przez powodów sposób ustalania przez Bank kursów waluty jak w pkt 6.3. Części II Umowy był już przedmiotem analizy przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej też jako „SOKiK”), który w wyroku z dnia 22 czerwca 2021 roku w sprawie o sygnaturze akt XVII AmA 12/19, stwierdził, że brak jest postaw do uznania, że spełniona została przesłanka kształtowania praw i obowiązków konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy w odniesieniu do spornych klauzul. W wyroku tym SOKiK wskazał, że nie można się zgodzić, że zakwestionowane klauzule umożliwiają dowolne ustalanie kursów, a opisują szczegółową procedurę ustalania tak wysokości spreadu jak i określają procentowo wysokość marży stosowanej przez Bank. Nadto wysokości te znane są już dokładnie konsumentowi na co najmniej dwa dni przed spłatą raty kredytu i może on dowolnie wybrać formę spłaty raty, umowa nie zmusza go wszak do zakupu waluty od Banku na zasadach proponowanych w kwestionowanych zapisach. W uzasadnieniu powyższego wyroku SOKiK wskazał także, iż co do "średniego kursu z rynku walutowego (FOREX)", to jego wyznaczanie jest czynnością z natury rzeczy złożoną i wymagającą wiedzy fachowej. Bank jednakże przyjął jasną zasadę odwołania się do wskazanej powyżej podstawy, ponieważ jest to powszechnie stosowany na rynku mechanizm, który jest zbliżony z mechanizmem ustalania kursu średniego przez Narodowy Bank Polski. Jeżeli przyjąć, że ustalenie w oparciu o FOREX kursu średniego jako niejasne, nieprecyzyjne, a ponadto dające możliwość manipulowania przez Bank kursami walut, to każde ustalenie średniego kursu będzie prowadziło do abuzywności, a przez to będzie uniemożliwiało stworzenia wzorca umowy, który nie byłby kwestionowany przez Urząd Ochrony Konkurencji Konsumentów.

W ocenie Sądu orzekającego w niniejszej sprawie, kwestionowane postanowienia pkt 6.3. Części II Umowy określają reguły ustalania kursów kupna i sprzedaży waluty przez Bank w sposób spełniający możliwy w tym zakresie standard przejrzystości. Zgodnie z nim kursy wymiany walut w Tabeli Kursów miały być ustalane przez Bank

w każdy dzień roboczy w oparciu o średni kurs z rynku walutowego (FOREX) ustalany najpóźniej do godziny 9:30 czasu obowiązującego w Polsce. Kurs kupna ustalany miał być w oparciu o wzór: kurs kupna = $2 * \text{kurs bazowy} / (2 + \text{spread walutowy wyrażony w procentach})$, a kurs sprzedaży w oparciu o wzór: kurs sprzedaży = $\text{kurs bazowy} + (\text{spread walutowy wyrażony w procentach} * \text{kurs kupna}) / 2$. Wskazano, że spread walutowy wyrażony w procentach, to stosunek spreadu walutowego (stanowiącego różnicę między kursem sprzedaży a kursem kupna waluty obcej określanych w Tabeli Kursów) do kursu kupna i jego wartość może ulec zmianie w drodze jednostronnego oświadczenia Banku na zasadach określonych w Umowie. Wartość spreadu walutowego wyrażonego w procentach na dzień zawarcia Umowy w odniesieniu do waluty CHF wynosiła 9,97%. Stosownie do pkt 6.3. Części II Umowy Bank był uprawniony do zmiany spreadu walutowego wyrażonego w procentach na podstawie przesłanek określonych w punkcie 4.7 Regulaminu Produktowego o wartość wyrażonej w punktach procentowych zmiany określonych w tym postanowieniu podstaw (osiem podstaw, m.in. wzrost inflacji w stopniu ogłaszany przez GUS co najmniej o 0,1%, wzrost wskaźnika cen dóbr inwestycyjnych publikowanych przez GUS co najmniej o 0,1%, zmiany stóp procentowych, poziomu rezerw, wzrost opłat pocztowych, telekomunikacyjnych).

W ocenie Sądu, wobec wskazania w powyższych postanowieniach Umowy sposobu ustalania kursów wymiany walut przez Bank, nie można uznać, aby w tym zakresie ustalenia Banku były dowolne, czy arbitralne. Natomiast w związku z tym, że samo ustalanie kursów waluty jest procesem skomplikowanym, nie mogło ono zostać określone w sposób nieodwołujący się do terminologii fachowej. Przede wszystkim należało mieć zatem na uwadze, że opisany w spornej Umowie wzór dotyczący ustalania kursów wymiany walut przez Bank był weryfikowalny, gdyż odwołujący się do wymiernych wartości.

Ponadto Sąd miał także na uwadze, iż w przedmiotowej Umowie w jej pkt 6.1.i pkt 6.2. Części II Umowy powodowie poświadczyli, że są świadomi dodatkowego ryzyka, jakie ponoszą w związku z zaciągnięciem kredytu w walucie obcej oraz iż w przypadku niekorzystnej zmiany kursu waluty, w jakiej został udzielony kredyt, zarówno kwota w złotych stanowiąca równowartość kwoty kredytu w walucie kredytu jak i kwota w złotych stanowiąca równowartość waluty w walucie w jakiej został udzielony kredyt, ulegnie zmianie oraz raty w walucie, w jakiej został udzielony kredyt, ulegną zmianie a także poświadczyli, że są świadomi dodatkowego ryzyka, jakie ponoszą w związku z zaciągnięciem kredytu oprocentowanego zmienną stopą procentową. W pkt 6.5. Części II Umowy Kredytobiorcy oświadczyli również, iż są świadomi, że zmiana spreadu walutowego będzie miała wpływ na wyrażoną w złotych wysokość udzielonego kredytu w walucie obcej oraz na wysokość kwoty w złotych stanowiącą równowartość raty w walucie, w jakiej został udzielony kredyt.

W okolicznościach tej konkretnej sprawy Sąd miał na uwadze, iż powyższe pouczenia o ryzyku kursowym zostały powodom udzielone w czasie, gdy mogli oni zaobserwować radykalny i gwałtowny wzrost kursu waluty CHF. W okresie bowiem roku przed zawarciem spornej Umowy kurs waluty CHF wzrósł z poziomu ok. 2 PLN za 1 CHF do poziomu ponad 3 PLN za 1 CHF.

Mając zatem na uwadze, iż kwestionowane postanowienia Umowy i Regulaminu, dotyczące klauzul przeliczeniowych, określają główne świadczenia stron Umowy oraz zostały one sformułowane w sposób jednoznaczny, stwierdzić należało, iż nie mogą one być analizowane pod kątem ich abuzywności.

Dodać należy, iż stanowisko powodów, powołujących się na abuzywność klauzul przeliczeniowych, dotyczące spłaty kredytu, okazało się również niezasadne z uwagi na fakt, iż w przedmiotowym stanie faktycznym powodowie od pierwszej raty dokonywali spłat kredytu wyłącznie w walucie CHF, a więc do przeliczeń kursowych na etapie spłaty kredytu w ogóle nie miały zastosowania kursy waluty CHF z Tabeli Kursowej Banku. Nawet zatem potencjalne uznanie niedozwolonego charakteru postanowienia pkt 2.3.1. Części II Umowy nie prowadziłyby do wniosku o nieważność Umowy.

Podkreślić przy tym należy, iż postanowienia spornej Umowy już w dacie jej zawarcia dawały powodom możliwość dokonywania spłaty kredytu bezpośrednio w walucie CHF. W pkt 2.3.1. Części II Umowy wskazano bowiem, że Kredytobiorca mógł dokonać spłaty kredytu bezpośrednio w walucie kredytu, taka spłata mogła następować wyłącznie

w formie gotówkowej. Zauważyć także należy, iż powodowie z tej możliwości skorzystali – skoro wszystkie raty kredytu spłacali w walucie CHF, zaś Aneks nr 1 do Umowy – ustalający rachunek do spłaty w walucie CHF – wszedł w życie w dniu 30 października 2009 roku.

Reasumując powyższe, w ocenie Sądu zarzuty powodów dotyczące niedozwolonego charakteru klauzul przeliczeniowych, zawartych w Umowie, okazały się nieuzasadnione. Brak jest zatem podstaw do uznania przedmiotowej Umowy za nieważną. Zasady dotyczące ustalania kursu waluty CHF, który miał być stosowany do wypłaty kredytu zostały bowiem w Umowie określone jednoznacznie, natomiast co do spłaty kredytu to w związku z tym, że od początku trwania Umowy powodowie dokonywali spłat bezpośrednio w walucie CHF, nie miały do nich zastosowania postanowienia Umowy dotyczące przeliczeń walutowych w tym zakresie.

Ponadto w tym miejscu powtórzenia wymaga również, iż sporna Umowa została zawarta we wrześniu 2009 roku – a więc, w ocenie Sądu, istniała w tym czasie możliwość, aby powodowie zaobserwowali gwałtowny wzrost kursu waluty CHF, jaki miał miejsce na przestrzeni roku przed zawarciem Umowy.

Mając powyższe na uwadze, Sąd podzielił argumentację strony pozwanej co do tego, że postanowienia spornej Umowy nie wypełniają dyspozycji art. 385¹ k.c. a więc nie mogą być uznane za postanowienia abuzywne.

V. Roszczenia ewentualne.

Powodowie w pozwie zgłosili także roszczenia ewentualne: pierwsze z nich – o identycznej treści jak żądanie główne o zapłatę a drugie z nich – o identycznej treści jak żądanie główne o ustalenie.

Mając na uwadze, iż zarzuty powodów dotyczące nieważności spornej Umowy zostały już przeanalizowane, ich powtarzanie w tym miejscu Sąd uznaje za zbędne. Na marginesie jedynie dodać należy, iż samą konstrukcją pozwu z roszczeniami ewentualnymi o identycznej treści jak żądania główne można oceniać jako nieprawidłową.

VI. Podsumowanie

Stosownie do treści art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Natomiast w niniejszym postępowaniu powodowie nie wykazali, aby sporna Umowa była nieważna jako sprzeczna z powołanymi przez nich przepisami prawa, bądź aby kwestionowane przez nich postanowienia stanowiły klauzule abuzywne.

W tym miejscu dodać należy, iż specyfika przedmiotowej Umowy i przedmiotowego stanu faktycznego polega na tym, że:

1. w spornej Umowie określono sposób ustalania przez Bank kursów waluty w Tabeli Kursów, stosowych do przeliczeń walutowych na podstawie Umowy, a więc nie można było uznać, iż Bank ustalał te kursy w sposób dowolny,
2. Umowa przewidywała, że istnieje możliwość spłaty kredytu bezpośrednio w walucie kredytu, a więc bez odesłania do kursów waluty z Tabeli Kursów Banku, przy czym powodowie od początku trwania Umowy kredyt spłacali wyłącznie w walucie CHF,
3. pouczenia o ryzyku kursowym (zawarte w Umowie) zostały udzielone powodom w okolicznościach, które dawały im możliwość zaobserwowania gwałtownego wzrostu kursu waluty CHF, a więc nie można uznać, że powodowie, zawierając Umowę, nie mieli świadomości istniejącego ryzyka kursowego.

Mając wszystkie powyższe względy na uwadze, Sąd na podstawie powołanych przepisów oraz art. 6 k.c. (a contrario) i art. 347 k.p.c. uchylił wyrok zaoczny z dnia 16 listopada 2021 roku oraz powództwo oddalił w całości (pkt I i II sentencji wyroku).

VII. Koszty postępowania

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 348 k.p.c. i art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. zw. z art. 108 § 1 k.p.c. Powodowie sprawę przegrali w całości, dlatego powinni zwrócić stronie pozwanej poniesione przez nią koszty procesu – poza kosztami rozprawy zaocznej i sprzeciwu od wyroku zaocznego. Na zasądzoną od powodów solidarnie na rzecz pozwanej kwotę 10 868 zł składały się: kwota 10 800 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika procesowego strony pozwanej, będącego radcą prawnym (zgodnie z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 roku, Dz.U. z 2015 roku, poz. 1804) oraz opłaty skarbowe od pełnomocnictw w wysokości łącznie 68 zł. Na podstawie art. 98 § 1¹ k.p.c. od zasądzonych kosztów procesu Sąd zasądził również odsetki ustawowe za opóźnienie, liczone od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

(...)